

Zhrnutie kvalitatívnej štúdie nových tém eurových bankoviek

Tento materiál nepredstavuje názory Európskej centrálnej banky (ECB), ale názory jeho autorov, ktoré môžu byť odlišné.

Zhrnutie

Eurosystém nesie konkrétnu zodpovednosť za zachovanie dôvery verejnosti v eurové bankovky, za zaistenie bezpečného a praktického používania eurových bankoviek a za ďalšie zvyšovanie efektívnosti hotovosti. Bankovky sú technicky náročným produktom, ktorého vývoj a výroba trvá niekoľko rokov. V rámci bežného vývoja budúcich eurových bankoviek bol iniciovaný proces, ktorého cieľom je posúdiť nové témy a podobu bankoviek. Tento proces má dve hlavné fázy: vývoj nových tém¹ (a súvisiacich motívov²) a vypracovanie nových návrhov bankoviek na ich základe. Na podporu realizácie prvej fázy Európska centrálna banka (ECB) poverila spoločnosť Ipsos uskutočnením kvalitatívnej štúdie na získanie informácií, ktoré by mohli pomôcť pri výbere nových tém.

Štúdia mala dva ciele: 1) oboznámiť sa s preferenciami verejnosti, pokiaľ ide o tému budúcich eurových bankoviek, pričom výsledkom mal byť zoznam uprednostňovaných tém a súvisiacich motívov, a 2) oboznámiť sa s názormi verejnosti na spoločné dizajnové prvky³ súčasnej série bankoviek Európa 2 (Europa Series 2 – ES2), ako aj na možné nové spoločné dizajnové prvky, opäť s cieľom zostaviť zoznam uprednostňovaných spoločných dizajnových prvkov.

Štúdia prebiehala od decembra 2021 do marca 2022 prostredníctvom online cieľových skupín vo všetkých 19 krajinách eurozóny a v Chorvátsku a Bulharsku. V každej krajine boli zriadené štyri cieľové skupiny; ich celkový počet predstavoval 84 (422 respondentov). Skupiny boli rozdelené podľa veku (16 – 25, 26 – 40, 41 – 60, 61 a viac), pričom ich zloženie malo zhruba reprezentovať obyvateľstvo jednotlivých krajín na základe socio-demografických a názorových kritérií (vrátane pohlavia, vzdelania, krajiny pôvodu, postoja k EÚ a frekvencie používania hotovosti). Komunikácia v rámci jednotlivých skupín prebiehala v hlavných jazykoch zúčastnených krajín.

Cieľom kvalitatívnej štúdie je zistiť a preskúmať pohľady a obavy súvisiace s daným predmetom. Vychádza z predpokladu, že pohľady a obavy respondentov sú odrazom postojov širšej verejnosti v jednotlivých krajinách. Mieru, do akej odrážajú postoje širšej verejnosti, resp. konkrétnych podskupín, však nie je možné kvantifikovať. **Prínosom kvalitatívnej štúdie je najmä určenie spektra existujúcich relevantných pohľadov a skúseností, ako aj argumentov, o ktoré sa opierajú. Závery štúdie uvedené v tomto dokumente by sa preto nemali považovať za štatisticky reprezentatívnu vzorku pohľadov a preferencií predmetných populácií.** Zároveň platí, že hoci správa poukazuje na zjavné rozdiely v pohľadoch a preferenciách napr. na základe vekovej skupiny alebo geografickej polohy, tieto rozdiely je potrebné považovať len za indikatívne. Inými slovami, môžu naznačovať, že určité pohľady a preferencie sú výraznejšie zastúpené v určitých vekových skupinách, krajinách alebo sociálnych skupinách.

Prehľad hlavných zistení

Vnímanie európskosti

V rámci navodenia kontextu na vyjadrenie názorov na témy budúcich eurových bankoviek každá cieľová skupina začala diskusiou o tom, čo pre jej účastníkov znamená byť Európanom. Vo všetkých skupinách boli spontánne uvedené štyri hlavné kategórie asociácií:

- cestovanie a/alebo voľný pohyb osôb v rámci Európy,
- euro alebo jednotná mena v rámci Európy,

¹ Téma: opakujúci sa hlavný predmet alebo myšlienka, ktorá zabezpečuje konzistentnosť návrhov série bankoviek.

² Motívy: obrazové prvky, ktoré rozvíjajú alebo predstavujú danú tému a ktoré môžu mať na bankovkách jednotlivých nominálnych hodnôt rôznu podobu.

³ Spoločné dizajnové prvky: obrazové prvky alebo symboly, ktoré nesúvisia s témou, ale sú súčasťou bankoviek na praktické účely a na vyjadrenie európskej identity.

- liberálne hodnoty ako sloboda, solidárnosť a rovnosť,
- kultúrne aspekty ako rôznorodosť jazykov a kultúr v rámci Európy a spoločná európska história.

Európskosť bola vo všetkých prípadoch interpretovaná predovšetkým z pohľadu osobných hodnôt a každodenných kultúrnych skúseností a záujmov, a nie prostredníctvom odkazov na európske inštitúcie a právo EÚ. **Európskosť bola spájaná s pocitmi jednoty, spoločných hodnôt a spoločnej histórie (t. j. aspektmi, ktoré Európanov spájajú), ako aj s prínosom rôznorodosti jedinečných kultúr a jazykov, ktoré Európa predstavuje (t. j. aspektmi, ktorými sa Európania od seba odlišujú).**

Poznanie a vnímanie súčasnej série eurových bankoviek (Európa)

Miera poznania súčasnej série eurových bankoviek (vrátane témy) bola vo všeobecnosti obmedzená. Platí to najmä pre mladých ľudí a respondentov, ktorí uprednostňujú kartové alebo digitálne platby.

Reakcie respondentov na informáciu, že témou súčasnej série bankoviek sú „epochy a slohy v dejinách Európy“, boli **zmiešané, od veľmi kladných cez neutrálne až po pomerne záporné.** Podľa respondentov, ktorí reagovali kladne, je téma (a súvisiace motívy) pre eurové bankovky esteticky príťažlivá a vhodná, pretože odráža kľúčový prvok dejín európskej kultúry, ktorý je zároveň relevantný pre všetky členské krajiny. Spontánne tiež poukazovali na „neutrálnosť“ tejto témy. Niektorí respondenti s viac negatívnym názorom považujú historickú tematiku za „staromódnu“ alebo „ťažkopádnu“, resp. prirodzenú neutrálnosť dizajnu označujú ako „fádnu“ alebo „nudnú“. Podľa iných téma a motívy nie sú „zmysluplné“ ani jednoznačne európske.

Respondenti mali v prípade súčasných bankoviek len zriedka pocit stotožnenia alebo emocionálnej väzby. Podľa všetkého tak v súvislosti s bankovkami celkovo vítajú možnosť zmeny a považujú ju za príležitosť navrhnúť bankovky s atraktívnejším a viac osobitým dizajnom.

Možné témy a motívy budúcich eurových bankoviek – všeobecné súvislosti

Pri otázke o možných nových témach budúcich eurových bankoviek a ich porovnaní respondenti často spontánne poukazovali na konkrétne kritériá, ktoré sú podľa nich dôležité. Uvádžali predovšetkým, že **budúca téma by mala mať celoeurópsky význam a rezonanciu, mala by zdôrazňovať jednotu i rôznorodosť členských štátov, mala by byť ľahko rozpoznateľná a mať atraktívny dizajn.** Dôležitá bola aj všeobecná akceptovateľnosť témy a jednoduchosť jej zobrazenia na bankovkách. Viac pociťové aspekty, napríklad do akej miery by mohla daná téma u občanov vyvolávať pocit hrdosti, boli uvádzané o niečo menej spontánne.

Pri zisťovaní názorov na motívy, ktoré by danú tému vyjadrovali, respondenti vo všeobecnosti uvádzali, že by mali byť ľahko rozpoznateľné a stotožniteľné. Zároveň by sa podľa nich nemali vybrať motívy, ktoré sú potenciálne kontroverzné, rozporuplné alebo urážlivé – napríklad motívy, ktoré odrážajú kultúrne stereotypy alebo majú náboženský, politický alebo ideologický podtón. Popri týchto aspektoch boli respondenti jednoznačne naklonení myšlienke symbolizmu v motívoch, najmä v spojitosti s jednotou alebo hodnotami EÚ. V niektorých prípadoch však zároveň mali ťažkosti s určením motívov, ktoré by tieto kritériá podľa nich spĺňali, resp. ktoré by boli dobre známe a zároveň široko akceptované. Ako sa podrobnejšie uvádza nižšie, títo respondenti tak v neskorších fázach diskusie vnímali určité témy menej pozitívne.

Respondenti často uvádzali, že by boli **radi, alebo dokonca hrdí, ak by eurové bankovky niesli motív z ich vlastnej krajiny,** ktorý by vyjadroval širšiu, spoločnú tému. To často viedlo k diskusii o skutočnosti, že vzhľadom na obmedzený počet nominálnych hodnôt eurových bankoviek je zároveň obmedzený aj „priestor“ za zastúpenie jednotlivých členských štátov, a že je zrejme nevyhnutné zvoliť iný prístup, napríklad výber motívov, ktoré majú **regionálny záber alebo inak**

prekračujú hranice jednotlivých krajín. Nie všetci respondenti však boli pripravení pristúpiť v otázke národných motívov na kompromis. Najmä v prípade Bulharska a Portugalska bolo zameranie na národné motívy čiastočne spojené s vnímanou potrebou väčšej rovnosti a hodnosti týchto krajín v očiach ich partnerov v EÚ. V dizajne budúcich eurových bankoviek tak respondenti videli možnosť, ako by príslušné členské štáty mohli získať väčšie uznanie.

Uprednostňované témy a motívy budúcich eurových bankoviek

Účastníci štúdie navrhli široké spektrum nových tém a súvisiacich motívov, od tém tradične spájaných s bankovkami a mincami, napríklad portrétov významných osobností, prírodných prvkov, pamiatok, historických udalostí, vedy a dopravných prostriedkov, až po súčasné témy, ako sú napríklad vesmír, moderné umenie, obľúbené jedlá a nápoje alebo športové súťaže. Respondenti pomerne často uvádzali aj viac abstraktné alebo koncepčné témy, napríklad hodnoty (slobodu, rovnosť a demokraciu), rôznorodosť, kultúru a udržateľnosť.

Hoci niektoré navrhované nové témy boli špecifické pre jednu či dve cieľové skupiny alebo jednotlivcov, **prevažná väčšina sa opakovala** alebo veľmi úzko súvisela s inými návrhmi. Medzi štyrmi vekovými skupinami a rôznymi krajinami bola navyše **prekvapivá miera konzistentnosti, pokiaľ ide o frekvenciu uvádzania jednotlivých tém.**

Spomedzi tém identifikovaných a prediskutovaných v rámci príslušných cieľových skupín si respondenti svoje uprednostňované témy vyberali pomerne bez ťažkostí. Na úrovni krajiny tento proces viedol k skráteniu pôvodného zoznamu navrhovaných tém, keďže niektoré z nich respondenti úplne zamietli, zatiaľ čo ďalšie sa podľa nich navzájom prekrývali. Historické alebo vedecké témy sa napríklad podľa niektorých prekrývali s témami portrétov (alebo naopak), takže do ďalšieho výberu nepostúpili samostatne. Najčastejšie boli uprednostňované nasledujúce témy (na základe zisťovania preferencií v jednotlivých cieľových skupinách):

- príroda,
- pamiatky a pamätihodnosti,
- portréty,
- európske hodnoty,
- veda a pokrok,
- umenie.

Názory na tieto uprednostňované témy sa však v priebehu diskusií do určitej miery menili. V prípade tém, ktoré respondenti vnímali ako neutrálne, predovšetkým tém prírody a európskych hodnôt, došlo k nárastu preferencií, zatiaľ čo v prípade tém, ktoré vyvolali väčšiu debatu, najmä tém pamiatok a pamätihodností a v menšej miere aj tém portrétov, došlo k miernemu poklesu preferencií (dôvody sú uvedené nižšie).

Príroda

Témy súvisiace s prírodou boli vo všetkých cieľových skupinách navrhované zďaleka najčastejšie. Príroda bola opakovane opisovaná ako „**neutrálna**“, „**bezpečná**“, resp. „**lahká**“ téma, ktorá **pravdepodobne nevyvolá rozporuplné reakcie. Zároveň bola bežne označovaná ako „nadnárodná“ alebo „univerzálna**“, teda ako téma, s ktorou by sa dokázali bez problémov stotožniť všetci Európania. V tejto súvislosti niektorí respondenti téme pripisovali aj špeciálny symbolický význam, keďže aj samotná EÚ predstavuje zdieľané územie, ku ktorému by občania jednotlivých členských štátov mohli mať pocit spolupatričnosti. Ďalší dôvod obľúbenosti prírodnej témy súvisel s estetickou hodnotou a celkovým „**rázom**“, ktorý by podľa respondentov mohli budúce bankovky vďaka tejto téme nadobudnúť. V niektorých krajinách považovali respondenti prírodnú tému za príležitosť, ako dať budúcim bankovkám ekologický rozmer. Navrhované prírodné motívy možno rozdeliť do štyroch hlavných kategórií: krajina (najmä hory); vodné toky a plochy; kvety, rastliny a stromy; zvieratá a vtáky.

Pamiatky a pamätihodnosti

Medzi respondentmi prevládal názor, že **historické pamiatky a pamätihodnosti predstavujú základný, okamžite rozpoznateľný prvok európskej kultúrnej identity**, a preto by boli veľmi prístupnou, ľahko stotožniteľnou témou bankoviek. Respondenti tiež opakovane zdôrazňovali význam pamiatok a pamätihodností nielen ako symbolov rozvoja Európy, ale tiež jej odolnosti a hodnôt – aspektov, ktoré podľa nich ďalej vyzdvihovali jednotu Európanov. Určité cieľové skupiny však spontánne poukázali na potenciálne problémy spojené s výberom motívov, ktoré by túto tému vyjadrovali. Po prvé, pamiatky a pamätihodnosti môžu byť podľa respondentov spájané s minulými konfliktmi alebo tragédiami a ako také by u niektorých skupín občanov mohli vyvolávať negatívne asociácie alebo dokonca pohoršenie. Po druhé, respondenti poukazovali na možné ťažkosti s výberom pamiatok alebo pamätihodností, ktoré by účinne zastupovali všetky krajiny eurozóny. Často navrhovanými motívmi v prípade témy pamiatok a pamätihodností boli konkrétne historické budovy, hrady a pamätihodnosti; náboženské stavby; mosty; múzeá a galérie; a budovy inštitúcií EÚ v Bruseli a Štrasburgu.

Portréty

Portréty sa ukázali byť **oblúbenou témou, a to tak samostatne, ako aj v spojení s niekoľkými ďalšími témami**, predovšetkým s vedou a pokrokom, umením, históriou a športom. Respondenti sa konkrétne často vyslovovali v prospech bankoviek s portrétmi **významných osobností, ktoré zohrávali dôležitú úlohu v budovaní alebo formovaní dnešnej Európy** a ktoré tak pomohli tvarovať alebo inšpirovať európsku identitu. Navrhované témy portrétov možno rozdeliť do piatich kategórií: hudobníci a skladatelia; historické postavy vrátane zakladateľov Európy; vedci; filozofi a spisovatelia; umelci. Väčšina týchto kategórií bola vnímaná ako pomerne nekontroverzná. Výnimkou bola téma historických postáv, pri ktorej by podľa respondentov **predovšetkým niektorí lídri alebo politickí predstavitelia mohli u rôznych skupín občanov vyvolávať rôzne asociácie, a preto by zrejme neboli všeobecne akceptovaným motívom bankoviek**. Jednotlivé cieľové skupiny túto obavu po jej spomenutí väčšinou akceptovali, čo často viedlo k zhode, že tieto postavy by bolo najlepšie vylúčiť a namiesto nich vybrať jednotlivcov, ktorí sú všeobecnejšie uznávaní alebo rešpektovaní, napríklad slávnych umelcov alebo spisovateľov.

Európske hodnoty

Podľa respondentov, ktorí uprednostňovali témy z tejto kategórie, je **Európa prakticky synonymom hodnôt ako jednota, mier, demokracia, ľudské práva, sloboda, rovnosť a rešpektovanie rôznorodosti a inklúzie**. Okrem toho uvádzali, že tieto hodnoty prekračujú národné hranice a sociálne hierarchie, zjednocujú a spájajú Európanov a dávajú im spoločnú identitu. Niektorí respondenti tiež zdôraznili, že v porovnaní s inými oblúbenými témami, napríklad pamiatkami alebo významnými osobnosťami, majú hodnoty pre občanov v ich každodennom živote viac bezprostredný význam, pretože výstižnejšie vyjadrujú spôsob ich života. Jasne sa ukázalo, že vzhľadom na ruskú inváziu na Ukrajinu prebiehajúcu v čase prieskumu (a neskôr), ktorá bola vnímaná ako hrozba pre demokraciu a slobodu, bolo myslenie respondentov uvedenými hodnotami poznačené ešte silnejšie. O zaradení hodnôt do užšieho výberu tém v skutočnosti uvažovalo podstatne viac cieľových skupín, než sa nakoniec rozhodlo tak urobiť. Uznali totiž, že na zobrazenie na bankovkách sú tieto témy príliš abstraktné.

Hoci respondenti mali často ťažkosti premietnuť hodnoty do konkrétnych motívov, objavovali sa tri hlavné typy: biela holubica ako symbol slobody a mieru; ľudia držiaci sa za ruky alebo v objatí ako vyjadrenie solidarity, demokracie, jednoty a prepojenosti; a ruky (napr. kruh tvorený rukami, vystreté ruky, podanie rúk), ktoré boli spájané so spoluprácou, solidaritou, spoločnosťou a rovnosťou. Vyskytli sa aj iné motívy hodnôt, napríklad bohyňa spravodlivosti s váhami v ruke (motív ľudských práv, rovnosti a rešpektu); znak mieru; otvorené hranice alebo bariéry (motív slobody); ako aj spolu stojaci ľudia, geografická mapa Európy alebo spoločné vyobrazenie vlajok európskych krajín (motív súdržnosti a inkluzívnosti).

Veda a pokrok

Respondenti, ktorí presadzovali túto tému, poukazovali na **mnohé vynálezy, objavy a technologické inovácie, ktoré v priebehu dejín vznikli v Európe** a postupne nadobudli

celosvetový dosah a význam. Zároveň uvádzali, že bankovky s touto témou by mohli plniť dôležitú vzdelávaciu funkciu, keďže by pomohli zvyšovať povedomie občanov o úspechoch Európy v tejto oblasti a motivovali by ich dozvedieť sa o nich viac. Najčastejšie navrhovanou kategóriou motívov pri tejto téme boli európske vynálezy a objavy, konkrétne dopravné technológie, energetické technológie, vesmírne technológie a astronómia, lekárske objavy a technológie, objavy v oblasti fyziky, priemyselné a pracovné nástroje a technológie a komunikačné technológie. Respondenti tiež často navrhovali, že ako súčasť motívov by mohli byť na bankovkách vyobrazení aj konkrétni vedci, vynálezcovia alebo výskumníci. Menší počet respondentov však podobne ako v prípade témy portrétov možnosť zobrazenia konkrétnych osobností spochybnil, keďže niektoré z nich by mohli u ľudí vyvolávať rozdielne asociácie, prípadne by sa význam, ktorý sa im pripisuje, mohol v priebehu času meniť alebo sa medzi jednotlivými krajinami líšiť.

Umenie

Tému umenia častejšie než inde do užšieho výberu posúvali najmä respondenti v južnej a západnej Európe. Respondenti uprednostňujúci túto tému zaraďujú **umenie medzi najvýznamnejšie, najuznávanejšie a najunikátnejšie devízy Európy**. Podobne ako v prípade tém prírody, pamiatok a pamätihodností by bankovky s témou umenia podľa respondentov vzbudili u občanov záujem a zvedavosť a motivovali by ich dozvedieť sa, kde boli prezentované diela vytvorené alebo vystavené. Za praktickejší aspekt možno považovať názor respondentov, že téma umenia by takmer z podstaty bankovkám dávala esteticky veľmi atraktívny dizajn. Ako konkrétne typy motívov k téme umenia boli navrhované významné umelecké diela, maliari a sochári, história umenia a rôzne umelecké štýly, tanec a tanečníci, budovy a architektúra, a hudobné nástroje a žánre. Respondenti umelecké motívy počas diskusie často hodnotili z pohľadu inkluzívnosti a zameriavali sa na to, ako jednotlivé motívy zastupujú a spájajú rôzne témy alebo krajiny. Medzi uvádzanými príkladmi boli umelci ako napríklad Leonardo da Vinci, ktorý symbolizuje umenie i vedu a vynálezy; staroveké sochy stelesňujúce umenie, dejiny a hodnoty civilizácie; krajinné maľby spájajúce umenie s prírodou; a umelecké motívy zastupujúce jednotlivé krajiny.

Ďalšie obľúbené témy

Medzi ďalšie pomerne obľúbené témy cieľových skupín, ktoré však boli uvádzané menej často ako témy opísané vyššie, patrila história a historické udalosti; zvyky a tradície; jedlá, nápoje a kuchárske umenie; kultúra; životné prostredie a udržateľnosť; mapy a geografia; šport; jazyky; vlajky členských štátov; doprava a cestovanie. Porovnateľne zriedkavými témami (uvádzanými len v jednej alebo dvoch cieľových skupinách) boli vzdelávanie, náboženstvo, rodina, verejné a sociálne služby a odkazy/text.

Spoločné dizajnové prvky⁴

Pokiaľ ide o tému a motívy súčasných eurových bankoviek, povedomie o spoločných dizajnových prvkoch bolo celkovo pomerne nízke. Respondenti často uvádzali, že si tieto prvky nikdy nevšimli, resp. im nevenovali veľkú pozornosť. Keď mali spoločné dizajnové prvky zhodnotiť, často poukazovali na to, že ich je príliš veľa, čo podľa nich bankovky robí celkovo neusporiadanými a neprehľadnými. Tento názor bol umocnený pocitom, že niektoré prvky sa zbytočne opakujú, najmä vlajka Európy a kruh tvorený hviezdami.

Respondenti sa celkovo zhodli na nasledujúcich najpodstatnejších spoločných dizajnových prvkoch:

- **kruh tvorený hviezdami,**
- **európska vlajka,**
- **mapa Európy,**

⁴ Spoločné dizajnové prvky sú obrazové prvky alebo symboly, ktoré nesúvisia s témou, ale sú súčasťou bankoviek na praktické účely a na vyjadrenie európskej identity.

- **znak spoločnej meny €,**
- **názov spoločnej meny v troch abecedách.**

Dôvodom bola ľahká rozpoznateľnosť, zrozumiteľnosť a užitočnosť týchto prvkov.

Ako najmenej dôležité prvky označili respondenti portrét Európy, podpis prezidenta ECB a v menšej miere aj ďalšie prvky, napríklad symbol označujúci ochranu autorských práv alebo skratku ECB vo všetkých jazykoch. Portrét Európy nebol všetkým respondentom známy, ani si ho nespájali s myšlienkou Európy alebo európskej identity. Podpis prezidenta ECB a ďalšie administratívne prvky často opisovali ako ťažko čitateľné, nezrozumiteľné a nie príliš funkčné.

Ako **nové spoločné dizajnové prvky** respondenti navrhovali napríklad (časti) Európskeho dohovoru o ľudských právach alebo európskej hymny, vyobrazenie Európskeho parlamentu alebo vlajky všetkých členských štátov EÚ. Objavil sa aj návrh zredukovať mapu Európy zobrazenú na súčasných bankovkách len na krajiny eurozóny a skrátiť zoznam skratiek ECB.

Iné pripomienky k budúcim eurovým bankovkám

Respondenti mali uviesť prípadné ďalšie aspekty, ktoré by sa podľa nich mali vo významnej miere odrážať v budúcom dizajne eurových bankoviek. V tejto súvislosti respondenti zdôrazňovali **jednoduchosť a prehľadnosť** bankoviek, ako aj ich **farebnosť, nápadnosť a atraktivnosť**. Niektorí tiež vyzdvihovali význam použitia kontrastných farieb na rôzne nominálne hodnoty, aby sa jednotlivé bankovky dali od seba jednoducho odlíšiť. V niektorých cieľových skupinách respondenti považovali za dôležité zachovať súčasné kontrastné farby, pretože si už ľudia na ne zvykli. Objavil sa aj návrh začleniť do bankoviek prvky, ktoré by uľahčili rozpoznávanie a vzájomné odlišovanie rôznych nominálnych hodnôt ľuďom so zrakovým postihnutím, napríklad Braillovo písmo alebo rôzne nepravidelné okraje.

Popri týchto návrhoch sa respondenti vyslovovali i za to, aby boli bankovky menšie, ako aj rovnako veľké, aby sa dali jednoducho uložiť v peňaženke. Niektorí respondenti žiadali, aby sa bankovky vyrábali z materiálu na báze plastu, čo by pomohlo zaistiť ich trvácnosť. Iní naopak zdôrazňovali význam použitia udržateľných materiálov.

V niektorých krajinách respondenti vyjadrili záujem o to, aby bola verejnosť do rozhodnutí o dizajne budúcich eurových bankoviek zapojená aj v budúcnosti, pretože by to pomohlo zvýšiť pravdepodobnosť širokej akceptácie finálneho dizajnu.

Záver

Z celkového hľadiska **prieskum poukázal na predvídateľné problémy spojené s výberom dizajnu, ktorý by bol široko akceptovaný vo všetkých členských štátoch a medzi jednotlivými skupinami občanov.** Jeden z týchto problémov súvisí s rôznymi (do istej miery protichodnými) očakávaniami vyjadrenými v cieľových skupinách. Na jednej strane respondenti vyžadovali, aby dizajn vychádzal zo zásad univerzálnosti a inkluzívnosti, zatiaľ čo na druhej strane prejavili veľký záujem o to, aby bankovky vyjadrovali odlišnosť jednotlivých členských štátov – napríklad pokiaľ ide o materiálne či kultúrne dedičstvo alebo konkrétne zásluhy – hoci v kolektívnom kontexte celej EÚ.

U respondentov všetkých národností a vekových kategórií však jednoznačne vzbudzovalo široký ohlas predovšetkým nasledujúcich šesť tém: **príroda; pamiatky a pamätihodnosti; portréty; európske hodnoty; veda a pokrok; a umenie.** Príroda a európske hodnoty pritom spomedzi nich vystupovali ako témy, ktoré boli široko uprednostňované a zároveň vnímané ako najmenej kontroverzné. Ide o aspekty, ktoré tiež vysvetľujú, prečo sa v priebehu diskusie postupne zvyšovala obľúbenosť týchto tém. Iné témy, napríklad pamiatky a pamätihodnosti, portréty a história, boli síce tiež pomerne obľúbené, no z hľadiska výberu motívov s celoeurópskou rezonanciou a akceptovateľnosťou si ich respondenti spájali s porovnateľne väčším rizikom a problémami.

Diskusie o možných témach a predovšetkým o súvisiacich motívoch zároveň poukázali na **jednoznačné prekrývanie niektorých tém**. I samotní respondenti v niektorých prípadoch upozorňovali na možnosť kombinácie rôznych tém v rámci jedného dizajnu, napríklad prírody s udržateľnosťou, portrétov s vedou a/alebo históriou, vedy s históriou, umenia s históriou, umenia s prírodou, európskych hodnôt s udržateľnosťou, alebo európskych hodnôt s jazykom.

Respondenti zvyčajne pri každej obľúbenej téme určili viacero rôznych motívov, hoci z dôvodov opísaných vyššie mali s touto úlohou v niektorých prípadoch ťažkosti. Častými základnými znakmi uprednostňovaných motívov boli **krása alebo majestátnosť, odkazy na významnosť Európy** (z hľadiska jej dedičstva či zásluh) alebo **sila jej charakteru** (z hľadiska jej hodnôt a dynamiky). Veľmi dôležitá bola pre respondentov i **rozpoznateľnosť motívov**, ktorú podľa všetkého vnímali takmer ako základný predpoklad schopnosti vedieť sa s bankovkami stotožniť.

Pokiaľ ide o druhý cieľ štúdie – oboznámiť sa s názormi a preferenciami verejnosti, pokiaľ ide o **spoločné dizajnové prvky** série ES2 – z prieskumu vyplynulo, že respondenti jednoznačne a konzistentne uprednostňujú určité prvky pred inými (bližšie informácie vyššie). Rovnako dôležité, ak nie ešte dôležitejšie ako tieto konkrétne poznatky, však boli zistenia prieskumu, pokiaľ ide o to, ako respondenti hodnotili spoločné dizajnové prvky zo všeobecnejšieho hľadiska. Jednoznačne uprednostňovali prvky, ktoré sú podľa nich **ľahko rozpoznateľné, zrozumiteľné a funkčné** – kritériá, ktoré by tak potenciálne mohli slúžiť ako čiastkové parametre pri určovaní budúcich spoločných dizajnových prvkov.

Štruktúra tejto správy

Nasledujúca časť správy obsahuje podrobný opis pozadia štúdie a použitej metodiky. Časť 2 analyzuje všeobecné názory respondentov na „európskosť“. Časť 3 sa zaoberá ich vnímaním a pohľadom na súčasnú sériu eurových bankoviek, zatiaľ čo časť 4 prináša opis ich uprednostňovaných tém a motívov budúcich eurových bankoviek. Časť 4 uvádza preferencie respondentov, pokiaľ ide o spoločné dizajnové prvky, a časť 6 opisuje ďalšie aspekty, ktoré sú podľa respondentov z hľadiska dizajnu budúcich bankoviek dôležité. Časť 7 prezentuje hlavné závery prieskumu. Doplňujúce informácie sú uvedené v prílohách.